

III.

E. KOVÁCS GYULA KÖLTEMÉNYE.

Szavalta 1874. márczius 15-én.

Gondolatok márczius 15-én.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Hogy embernek tessél: ha csak arra vágyol,
Ha csak földi, silány por-érdek kormányol;

Ha, midőn jobb részed, hatni, tenni indul,
Nem száguldoz elméd a menny ívein túl;

Nem a fenn kerengő milliárd világok
Rejtelmi közé ver fennlobogó lángod;

Forró gerjedelmek, tusakodó vágyak,
Ha önnön magokban üdvöt nem találnak;

Vagy a vértanuság Golgothája előtt,
Ha elsáppad arczod, meghanyatlik erőd;

Ha Husz tűzhalála, vagy egy Galilei
Szent irigység helyett bir felmenteni:

Karodat se lendítsd, ki se bontsd vitorlád,
Csak örök gyötrelmek tengerére tolnád;

Zászlót ne lobogtass, fel ne suhintsd kardod,
Szemfedőd lesz egykor, s ezt szivednek tartod.

De ha — bár egy parány — egy világ vagy magad,
Melyet e muló lét az örökbe ragad;

Azt hiszed, azt érzed, hogy gondolni, teüni,
Annyi, mint egekkel egybekötve lenni;

Munkálsz, mert a munka életföltételed,
Magadat a nélkül mert nem is képzeled.

Munkálsz, s bár ha munkád hiúsúl kudarczczal,
Ver valami benned, a mi fölmagasztal;

Eszméid máglyáján gyönyör közt ég lelked:
Oh, a bölcsek követ te akkor fellelted.

Oh boldog te akkor, fejed csillagokig,
Istenek sorába büszkén magasodik!

Ne értsen, üvöltsön itt alant a világ:
A magasság kara rád Hozsánnát kiált.

* * *

De mért e fekete hangulat lelkemen?
Mintha csak martyrok égnének ide lenn?!

Mintha minden út, mely emel a magasba,
Latrok- s keresztekkel lenne csak kirakva;

Koszoruzva lenn is nincs-e iblett homlok,
Izzó halántékon friss borostyán lombok?!

Hisz te is, nagy eszmék fölcent apostola,
— Kit elzár előlünk bércz, tenger távola —

Ki egekbe-rontó szenvedélylyel vitted
Sikerét sz nt álmod örök czéljaidnak;

Ki forró szózatod olvasztó tüzével,
Egygyé áramlottál milliók lelkével;

Ki egy nagy gondolat szárnyára ragadtad
Öregét mint ifját a Ciklops hadaknak;

Kétszer vagy te boldog, kétszer lettél áldott,
— Mert bár élve türsz is szent vértanuságot —

Erzened, látnod kell: nem éltél hiába,
Nevedet a hála zokogva kiáltja.

S üdvünkhöz, a melyet elménk harcza kutat,
Ma is nagy szellemed mutatja az utat.

Vitorlánk még dagad, zászlónk fennen lobog,
Kard helyett ész, elme szikrázik, háborog;

Te bontodtad azt ki, te ragadtad ezt fel,
Fegyverink változtak csak a szélvészekkel;

De mely felé törünk, az irány a régi,
A jelölted révet el is fogjuk érní.

Kétszer vagy te boldog, kétszer nagy, szerencsés,
Mert míg érkezéscd a magasban lesnék,

Itt alant a földön, tieidtől távol,
Tieid közt élsz, halsz, itthon vagy akárhol.

Itt maradsz akkor is, szívünk itt marasztal,
Ha az ég a porból magához magasztal.

Kétszer vagy te boldog, és hányszor szeretvel
Hisz a csillagokból ha neved kiveszne,

S nemzetünk nemtője ha keresne sirva:
Ragyogó betűkkel milliószer írva,

Bizony föllelne a legerősb márványon:
Egy hű nép szívében, nagy Magyarországon!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

